

تذکر راجع به روایات کلاسیک

در روایات یونانی و لاتین که آنها را روایات کلاسیک میگویند اختلاف عظیمی راجع به عصر زردشت دیده میشود .

در یک روایت عصر زردشت پانصد سال پیش از جنگهای تروا است یعنی زردشت در قرن هیجدهم پیش از میلاد زندگی میکرده .

در پنج روایت به جای پانصد پنجهزار سال نوشته شده است .

در نه روایت دیگر زردشت و ابراهیم و نینوس و سمیرامیس همعصرند و بنا بر بعضی از این روایات و روایات دیگر زمان ایشان در حدود نوزده تا بیست قرن پیش از میلاد است .

پروفسر و . جکسن در ۱۹۱۹ میلادی کتابی بنام « زردشت » تألیف کرده و در آن روایات کلاسیک مربوط بعصر زردشت را داده است . غرض اصلی از این کتاب ایجاد تشویش بیشتری در تاریخ زمان زردشت میباشد که شرح آن اکنون از موضوع بحث ما خارج است . *

بعد از انتشار کتاب پروفسر جکسن پروفسر شرودفکس و پروفسر پمبرتن تقریباً همه روایات مربوط به زردشت را که در کتب کلاسیک آمده در کتابی جمع آوری کرده اند . کتاب نامبرده یکصد و چهل پنج صفحه دارد و در سال ۱۹۲۸ میلادی منتشر شده است . *
روایاتی را که مربوط به بحث ماست با در نظر گرفتن هر دو کتاب و بطوریکه پروفسر جکسن در دو دسته مرتب کرده برای بحث در ذیل نقل میکنیم .

* Zoroaster

The Prophet of Ancient Iran

A. V. Williams Jackson.

* Passages in Greek and Latin Literature

Relating to

Zoroaster & Zoroastrianism.

by

President W. Sherwood Fox and

Professor R. E. K. Pemberton.

دسته اول روایات کلاسیک

اختلاف چند هزاره در عصر زردشت

۱ - پلینی بزرگ با استناد به روایات او ذکس و ارسطو و هر میپوس که در آنها شک داشته عصر زردشت را شش هزار سال پیش از افلاطون و پنج هزار سال پیش از جنگهای تروا میگذارد.

۲ - پلوتارک زردشت را پنج هزار سال پیش از جنگهای تروا میگذارد .

۳ - در حواشی بر افلاطون که در قرن ششم میلادی جمع آوری شده نوشته :

« زردشت شش هزار سال قبل از افلاطون میزیسته . »

۴ - دیوجنس لرتیوس از هر مودرس که از پیروان افلاطون بوده نقل میکند

که عصر زردشت پنج هزار سال پیش از جنگهای تروا بوده و همچنین از خنثس لیدیائی نقل کرده که زردشت شش هزار سال و در برخی نسخه های خطی دیگر از همین کتاب ششصد سال پیش از اکزرکس میزیسته است .

۵ - لکتان تیوس در قرن چهارم میلادی مینویسد :

« هیستاسپ (پشتیبان مشهور زردشت) که از پادشاهان قدیمی ماد میباشد زمانی

طولانی پیش از بنای شهر رم زندگی میکرده است . »

۶ - سویداس در قرن دهم میلادی مینویسد :

« زردشت : ماد - فارس . در میان منجمین مرجع بزرگی است . او عنوان مجوس را

(۱) Pliny the Elder قرن اول میلادی ؟

Eudoxus of Cnidus. قرن چهارم پیش از میلاد .

Aristotle. قرن چهارم پیش از میلاد .

Hermippus قرن سوم پیش از میلاد .

Plutarch. (۲) قرن اول میلادی ؟

The Scholion to the Platonic Alcibiades. (۳)

این حواشی در قرن ششم میلادی جمع آوری شده است .

Diogenes Laertius. (۴) قرن دوم یا سوم پیش از میلاد .

Hermodorus. قرن سوم پیش از میلاد .

Xanthus of Lydia. قرن پنجم پیش از میلاد .

Lactantius. (۵) قرن چهارم میلادی .

Suidas. (۶) قرن دهم میلادی .

که در میان خود ایشان مشهور است اندر آورد. پانصدسال پیش از جنگ های تروامیزیست. روایت به او نسبت داده است چهار کتاب در طبیعیات، یکی راجع به سنگهای قیمتی، تألیفاتی راجع به رصد ستاره ها، پنج کتاب در علم معاد. *

از روایات فوق متأخرتر روایت **سویداس** نویسنده قرن دهم میلادی است. در این روایت زمان زردشت فقط پانصدسال پیش از جنگهای تروامیباشد. پروفیسر جکسن در نقل از سویداس بعد از ذکر عدد پانصد که در اصل روایت آمده نوشته پانصد را بخوانید پنجهزار. نمیدانیم این جمله را ایشان از روی چه مأخذی نوشته اند. در صورتیکه با مقایسه این چند روایت با روایات دسته دوم بایستی نوشته باشند که پنجهزار را پانصد بخوانید.

این روایات از قول بزرگترین شخصیت های یونان قدیم نقل شده و چگونه میشود کسانی مثل **ارسطو و اذوکس و هرمی پوس** چنین اعدادی را بی آنکه راجع به آنها تذکری داده باشند در نوشته های خود بیاورند. خود پروفیسر جکسن متوجه این اشکال بوده و اشاره به آن کرده است.

پروفیسر جکسن و همچنین کسانی که در قرن اخیر راجع به عصر زردشت و حساب کیسه ها و تاریخگذاری چیزی نوشته اند همه فقط همان عدد شش هزار یا پنجهزار سال را مثل اینکه اصلاً عددی دیگر جز این دو در نسخه های خطی وجود ندارد پیش کشیده و گفته اند که چنین قدمتی برای عصر زردشت قابل قبول نیست.

نمیدانیم چه شده که حتی برای آزمایش هم عدد پانصد را که در روایت سویداس آمده در حساب منظور نداشته اند و اگر اتفاقاً چنین آزمایشی با دقت میشد عصر زردشت و حساب کیسه ها و تاریخها و هزاره ها و حتی تاریخ صحیح جنگهای تروا با اندک توجهی روشن میگردد.

پروفیسر جکسن مخصوصاً «پانصدسال» و روایات دسته دوم را در سراسر بحث خود ندیده گرفته و زمینه حسابش فقط دو عدد ۲۷۶ و ۲۵۸ و تاریخ اسکندری میباشد. بایستی ایشان اول چگونگی تاریخ مشکوک اسکندری و این اعداد را معلوم و مسلم نمایند تا این که بتوان آنها را زمینه حساب و نظریات خود قرار دهند. *

* در این جا توجه خوانندگان را به نتیجه ای که پروفیسر جکسن در کتاب زردشت گرفته جلب میکنیم. خلاصه آن نتیجه این است که عصری را که ایشان برای زردشت با این حسابها تعیین کرده اند در آن شک و تردید راه دارد و منتظرند تا مدارک تازه ای پیدا شود و پرتوی بر ظلمات اشکالات بیندازد.

چون واضح است که شش هزار و پنجهزار اعداد غیرطبیعی و ساختگی میباشند لذا برخی از استادان فن نوشته‌اند که آن اعداد از عصر آکادمی است و مقصود از جعل آنها این بوده که افلاطون در هزاره ششم بعد از زردشت بیاید .

از آنجائی که در کتب کلاسیک عقاید مانوی به جای زردشتی شرح داده شده باید گفت که این دست خورد گیها از دوره مانویت میباشد و مربوط بعصر آکادمی نیست . غلو درباره افلاطون الهی و ارتباط او با زردشت از نظریات مانویان است .*

منظور از جا بجا کردن این ارقام بزرگ در روایات کلاسیک و ارتباط افلاطون با زردشت این بوده که عقاید مانوی بجای زردشتی از قول افلاطون معرفی شود و رابطه‌ای که میان عیسویت و آئین مهر وجود دارد از بین برود . این نسبتی را که متأخرین به عصر آکادمی میدهند پذیرفته نیست .

تا آنجائی که تحقیق کرده ایم همه این ارقام که در روایات کلاسیک از قول ارسطو و... آمده در اصل درست بوده است ولی نه به این صورتی که ذکر شده و لهذا بایستی که این روایات قبل از جابجا کردن اعداد به صورت ذیل بوده باشد :

« زردشت در هزاره ششم آدم شش هزار ماه که عبارت از پانصد سال باشد پیش از جنگهای تروا میزیسته است . »

از قدیم مرسوم بوده که تاریخ بزرگان و مشاهیر را با شماره ماه و شماره روز بدهند و در اصل این روایات همین نظر بوده که ارقامی به این بزرگی پیدا شده است . اهمیت شخصیت زردشت در قدیم از اینجا معلوم میشود که در روایات کلاسیک کوشش شده که افلاطون را بعد از هزاره ششم او قرار دهند .

اختلاف دویست و نود سال در عصر زردشت و علل آن

دسته دوم از روایات کلاسیک

در این دسته از روایات کلاسیک که نه روایت مختلف است زردشت و ابراهیم و ملکه سمیرامیس همعصر شناخته شده‌اند .

بنابراین روایات و روایات دیگر زمان زردشت از هیجده تا بیست قرن و نیم پیش از تاریخ میلادیست .

* رجوع شود به حکمة الاشراق سهروردی . باین که مؤلف تصریح کرده که در آن عقاید الحاد مانوی نیست در سراسر آن جز عقاید این فرقه دیده نمیشود .

اختلاف ۲۹۰ سال که در برخی از این روایات با عصر واقعی زردشت ملاحظه میشود دو علت دارد :

- ۱ - تحویل تاریخهای قدیم بتاریخ میلادی بعد از قرن دهم میلادی .
 - ۲ - زمان نینوس با رحلت زردشت میزان است و ۷۷ سال تفاوت پیدا میشود . در ذیل فقط به روایاتی که در آنها حدود زمان زردشت و ابراهیم و نینوس و سمیرامیس معین شده و میتواند زمینه حساب قرار گیرد اشاره میکنیم* . در بقیه روایات این دسته فقط همعصری زردشت و نینوس و سمیرامیس ذکر شده و نقل آنها لزومی ندارد .
 - ۱ - **یوسیوس** (قرن چهارم میلادی) زردشت و ابراهیم و نینوس و سمیرامیس را همعصر شمرده است . تاریخ ابراهیمی را این مورخ بکار برده که مبدأ آن ۲۰۱۵ سال و سه ماه پیش از تاریخ میلادی تصور شده است .
 - ۲ - **اروسیوس** (قرن پنجم میلادی) تصریح میکند که زمان زردشت و نینوس سیزده قرن پیش از تاریخ بنای شهر روم است .
 - ۳ - در کتاب « لاردووریفیه لدات » بموجب حسابی که مدرک آنرا داده است نینوس از ۱۹۶۸ تا ۱۹۱۶ پیش از تاریخ میلادی فرمان روائی کرده است . بنا بر روایات فوق زمان زردشت در حدود بیست قرن و نیم پیش از تاریخ میلادیست .
 - ۴ - **سویداس** (قرن دهم میلادی) زردشت و نینوس را همعصر شمرده و زمان آنها را در قرن هجدهم پیش از میلاد گذاشته است .
- چنانکه ملاحظه شد زمانی که در سه روایت اول داده شده با عصر واقعی زردشت ۲۹۰ سال اختلاف دارد و علت آنرا در بالا توضیح داده ایم .

* همای لقب ملکه شمیران دختر اردشیر بهمن است که فرزند خود را در آب انداخت و سی سال فرمانروائی کرد و چند بنای بزرگ در جا های مختلف ساخت . همچنین همای نام دختر شاه گشتاسب است که ارجاسب او را اسیر کرد . ارتباط نام شهر ری و دهستان شمیران با ملکه شمیران ملقب به همای و ارجاسب و سمیرامیس و زمان زردشت قابل ملاحظه است .

پروفسر **لهمن** - هایت راجع به زمان زردشت بحثی کرده است . چون این دسته از روایات کلاسیک با روش تحقیق او وفق نداشته مجبور شده که در صحت اصل روایات کلاسیک اظهار تردید کند ولی در ضمن گفته است شاید اصل قصه سمیرامیس مادی باشد . در هر صورت بناهای بسیاری در مغرب باو نسبت داده شده . همچنین اضافه میشود که چنانکه همای در فارسی نام مرغی است ، تحقیقات اخیر هم معنی نام سمیرامیس را بطرف کبوتر کشانیده است .

- (1) Eusebius. (2) Orosius (3) L'art de vérifier les dates.
(4) Suidas.

زمانی که زردشت زندگی میکرده

چنانکه ملاحظه شد دوست و دشمن هر یک برای غرضی در زمان واقعی زردشت ایجاد اختلاف غیرقابل قبول کرده اند .

روایاتی که زمان زردشت را تا هشت هزار سال پیش از تاریخ میلادی میبرد افسانه و ساختگی است زیرا که جریان تاریخ چنان قدمتی را بخود نمی پذیرد . به همین علت است که این روایات به ارسطو و . . . نسبت داده شده تا این که بواسطه شهرت چنین شخصیت های بزرگ قابل قبول شود .

هم چنین روایاتی که زمان زردشت را در قرن چهارم تا هفتم پیش از تاریخ میلادی میگذارد اشکالات فنی دیگری را ایجاد میکند . یکی این که زبان اوستا نمیتواند از آن قرون باشد و دیگر این که حساب نوبه های کیسه که اشکالی سخت تر از اول است با چنین فرضی درست در نخواهد آمد .

این دسته از روایات که زمان زردشت را از دوازده تا چهارده قرن پائین تر میآورد همه از قرن سوم هجری به بعد است و چنانکه شرح داده ایم برای موافق آمدن سالهای بشارت منسوب به زردشت و جاماسب با ظهور قرامطه و اسماعیلیه جعل شده است .

زمان زردشت طوری با حسابهای نجومی مربوط است که اگر فرضاً مشخصات یک روز یا یک حادثه ای با عصر او رابطه اش معلوم شود میتوان هر گونه اختلافی را رفع کرد و بهمین سبب فرق باطنی سعی کرده اند که از راه جعل روایات متناقض نظم حسابها را بهم بزنند . روز بعثت مانی روز یکشنبه اول بهار و اول نیشان است . روشن شدن حساب این روز برای روشن شدن همه حسابها کافی است .

در میان روایاتی که راجع به زمان زردشت از ماخذ ایرانی و غیر ایرانی به دست ما رسیده روایاتی دیده میشود که بایک دگر هم آهنگی دارد . این قبیل روایات کلید رفع کلیه اختلافات و زمینه تصحیح حسابها است . مثلاً روایت شهرستانی و سویداس بیزانسی و نوشته چینی که بعد از این نقل خواهد شد با این که از ماخذ های مختلف میباشد همه صحت هم دیگر را تأیید میکنند .

هر چند نزد اهل فن بخش اول و دوم این جزوه و حساب نوبه های کیسه برای تعیین زمان زردشت کافی میباشد ولی به ملاحظاتی لازم میدانیم که از آنچه نوشته شده صرف نظر کنیم و موضوع را دوباره از چند راه مختلف بررسی نمائیم . به جهت انجام این مقصود اول حدود زمان زردشت را تعیین میکنیم و بعد سال و ماه و روز میلاد و رصد و رحلت او را .

حدود زمان زردشت

روایات

۱ - در بندهش آمده است :

در سالمر تازیگان دوازده هزار سال گوید :

سه هزار سال هستش مینو * بود و هزاره خدای بره و گاو و دوپیکر .

سه هزار سال کیومرث و گوش بود بی پتیاره و هزاره خدای کرزنک و شیر و خوشک

بودند که شش هزار سال بود .

چون هزاره خدائی به ترازو آمد پتیاره اندر دوید .

کیومرث و مهری و مهریانه و هوشنگ و طهمورث در ۲۸۴ سال اول هزاره بودند .

جم تا فر از او جدا شد ۶۱۶ ماه و نیم * . پس از آن یک صد سال اندر گریز بود

۷۱۶ سال و نیم .

پس هزاره خدائی به کژدم آمد . دهاک هزار سال خدائی کرد .

پس هزاره خدائی به نیمسب (قوس) آمد .

فریدون خدائی کرد . . . ۵ سال . اندر همان پانصد سال خدائی ایرج و منوچهر

و افراسیاب و زو طهماسبان و کیقباد و سام بود .

کیکاوس و کیخسرو و کی لهراسب و کی گشتاسب تا آمدن دین سی سال . شماره

یک هزار سال .

پس هزاره و هیک (جدی) آمد و زردشت سپنتمان به پیامبری از دادار اورمزد

به گشتاسب شاه آمد .

۲ - در آثار الباقیه آمده است :

به گمان فرس و مجوس عمر عالم دوازده هزار سال بر شماره بروج و ماهها است

و زردشت صاحب شریعت ایشان گمان کرده که آنچه تا وقت ظهور او از آن گذشته سه هزار سال

ربعی است . . .

* کلمه مینو در اینجا قابل ملاحظه است زیرا که بعد پتیاره در عالم فکر داخل میشود .

* در نسخه های بندهش هندی بجای ماه سال داده است . در سابق اشاره کردیم که

ارقام بزرگ در این روایات ماه است نه سال . کلمه « زم » در داستان جم چنانکه تصور شده بمعنی

زمستان نبوده است .

وطایفه‌ای دیگر از فرس گمان کرده اند که سه هزار سال مذکور از زمان کیومرث است و پیش از او شش هزار سال گذشته بود که فلک ایستاده بود. *

۳ - در یک نوشته چینی از نوشته‌هایی که اشتاین جمع‌آوری کرده و در موزه بریتانی ضبط است ولادت مانی در سال ۵۲۷ و در هزاره حوت میباشد.

۴ - مانی در کتاب شاپورگان سال تجلی خود را در سیزده سالگی در سال ۵۳۹ که سال دوم پادشاهی اردشیر بوده داده است.

۵ - مسعودی در مروج الذهب ظهور مانی را در سال اول امپراطوری کلودیوس دوم داده است [۲۶۸ میلادی] .

۶ - در کتاب التنبیه والاشراف مسعودی آمده :

در نامه‌ای که تنسر به امیر کوهستان نوشته اوائل هزاره و بلیات آنرا در آغاز کار اردشیر ذکر کرده است .

۷ - شهرستانی در کتاب ملل و نحل آورده :

ابوسعید مانوی که یکی از رؤسای آنها میباشد گمان کرده که آنچه گذشته است از مزاج (دوران عالم) تا وقتی که او در آن بوده و آن سال ۲۷۱ هجری است یازده هزار و هفتصد سال میشود و آنچه مانده است تا وقت خلاص (فناء عالم) سیصد سال . پس به مذهب او مدت مزاج دوازده هزار سال است و آنچه باقی مانده است از این مدت پنجاه سال میباشد از زمان ما که سال پانصد و پنجاه و یک هجری است .

ترجمه از چاپ سنگی تهران سنه ۱۲۸۸ هجری .

۸ - در روایت سویداس بیزانسی زمان زردشت فقط پانصد سال پیش از جنگهای تروا میباشد . این جنگها در حدود دوازده قرن پیش از تاریخ میلادی افتاده است .

.....

از دو روایت اول معلوم است که هزاره خداها نام بروج را داشته اند و زمان زردشت در آغاز هزاره دهم است که هزاره جدی باشد .

بنابر روایت سوم تا هفتم مانی و اردشیر در آغاز هزاره حوت که آخرالزمان است بوده اند و لهذا میان زردشت و مانی دو هزار سال فاصله است .

* کیومرث در هزاره چهارم و هفتم هر دو آمده و در این صورت زمینه سه هزار سال اختلاف آماده شده است .

بموجب روایت هفتم انتهای هزاره‌های دوران عالم در و خیر قرن ششم هجری واقع میشود و اوائل هزاره دهم در قرن هجدهم پیش از تاریخ میلادی.

روایت هشتم مستقلاً زمان زردشت را در حدود قرن هجدهم پیش از تاریخ میلادی میگذارد.

بنابر روایات فوق که از ماخذ پهلوی و فارسی و عربی و چینی و یونانی گرفته شده نتیجه چنین میشود:

- ۱ - ولادت زردشت در اوائل هزاره دهم است که هزاره جری است.
- ۲ - فاصله میان زردشت ومانی در حدود دو هزار سال میباشد.
- ۳ - اول هزاره دهم دوران عالم در قرن هجدهم پیش از تاریخ میلادی است.

میلاد و بعثت و رصد زردشت

روایات

یکی از زردشتیان هند موسوم به کاوس جی سهرابجی پتل هشتاد و شش سال پیش کتابی به انگلیسی راجع به کروئولوژی عمومی در لندن چاپ و منتشر کرده است. * در کتاب نامبرده چند روایت راجع به روز و ماه و سال میلاد زردشت داده شده که در ذیل نقل میشود:

- ۱ - تقریباً نود و دو سال پیش یعنی در سال ۱۱۴۲ یزدگردی مطابق ۱۷۷۰ میلادی منوچهرجی کرست جی رئیس پنجایت پارسیان سورت نوشته ای دریافت داشت به امضای هفتاد و دو نفر از دستوران دانشمند و مؤبدان و بهدینان اهالی یزد در ایران و در آن نوشته تصدیق کرده بودند:

« زردشت در دوشنبه روز خرداد ششم فروردین و اولین ماه سال پس از پایان

* Cowasjee Sorabjee Patell's Chronology, Trübner & Co. London 1866.

پتل در این کتاب یزدگردی را تاریخ یزدگردی رحلت تصور کرده در صورتی که مقصود تاریخ بختنصری میباشد که با سالهای یزدگردی حساب میشود. لهذا ولادت زردشت در سال ۳۸۹ پیش از تاریخ میلادی میافتد و رحلت او در حدود سال ۳۱۲ پیش از تاریخ میلادی که قابل توجه است. به این حساب زردشت تقریباً دوازده سال بعد از الکساندر مرده است و تاریخ اسکندری تاریخ وفات زردشت میشود.

سال ۲۷۱۵ طوفان به حساب ایرانیان و رسیدن ششمین روز از سال ۲۷۱۶ زائیده شده است. منجمین ایران و عرب و مورخین متفق هستند که طوفان در روز چهاردهم (گوش روز) از دومین ماه (اردی بهشت) که آدینه بود اتفاق افتاده است. «

۲ - کتاب دینکرد روز تولد زردشت را دوشنبه داده است.

۳ - در کتاب روضة المنجمین آمده که تولد زردشت ۱۰۲۰ سال پیش از یزدگردی است.

۴ - بیرجندی از بهمنیار شاگرد ابن سینا نقل کرده است که زردشت ۳۷۲۶۶۰ روز پیش از یزدگردی زائیده شده است.

ترجمه از کتاب کرو نولوژی پتل .

نقل از کتب تاریخ و نجوم و روایات

۱ - حمزه اصفهانی و اکثر کتب نجوم فاصله طوفان و اول تاریخ یزدگردی را ۳۷۳۵ سال و ۱۰ ماه و ۲۲ روز داده اند که ۱۳۶۳۶۴ روز میشود.

۲ - بیرونی در آثار الباقیه به نقل از ابن مازیار و او از اثنیوس اول طوفان را شب آدینه داده است.

۳ - یکی از جشن های قدیم که در کتب نجوم آمده جشن نوسده است. این جشن پنج روز پیش از جشن سده و پنجاه و پنج روز پیش از اول سال خورشیدی بوده است.

۴ - زردشت عهده دار حساب کم بودی که از جهت چهار یک ها پیدا میشود گردید تا این که کیسه و تصحیح کرد. « بیرونی »

۵ - زردشت چهل و دو سال داشت هنگامی که شاه گشتاسب را دعوت کرد.

۶ - در زیجها از سه شنبه اول فروردین تاریخ بختنصری تا روز پنجشنبه اول هجرت ۴۹۹۷۱۱ روز است و از روز پنجشنبه اول هجرت تا روز جمعه اول ملکی ۱۶۶۷۹۷ روز.

۷ - ولادت یا دعوت زردشت ۲۰ ربیع الاول است. (توقیعات تقویمها)

ماه ربیع الاول مطابق ماه « سافول » قمری ایرانی است. (بیرونی)

حساب روز میلاد و رصد زردشت

بموجب روایاتی که نقل شد :

از پنجشنبه اول فروردین سال طوفان تا سه شنبه اول

فروردین یزدگردی

روز ۱۳۶۳۶۴۰

از پنجشنبه اول فروردین سال طوفان تا میلاد زردشت

۲۷۱۵ سال و ۵ روز

روز ۹۹۰۹۸۰

از تفریق روزها از هم نتیجه میشود

روز ۳۷۲۶۶۰

یعنی از دوشنبه ولادت زردشت که ششمین روز هزاره دهم است تا سه شنبه اول

فروردین یزدگردی ۳۷۲۶۶۰ روز است.

این نتیجه همان است که پتل ازیرجندی و بیرجندی از بهمینار شاگرد ابن سینا

نقل کرده است.

پس، از چهارشنبه اول فروردین سال اول هزاره دهم تا سه شنبه اول فروردین

تاریخ یزدگردی ۳۷۲۶۶۵ روز و یا ۱۰۲۱ سال میشود.

چون اول هزاره دهم در قرن هجدهم پیش از تاریخ میلادی باید باشد، مقصود

از یزدگردی در این روایات تاریخ بختنصری است که با سالهای یزدگردی حساب میشود.

پس، از دوشنبه ششم فروردین ولادت زردشت تا سه شنبه

اول فروردین بختنصری

روز ۳۷۲۶۶۰

از سه شنبه اول فروردین بختنصری تا پنجشنبه

اول هجرت

روز ۴۹۹۷۱۱

از پنجشنبه اول هجرت تا جمعه اول ملکی

روز ۱۶۶۷۹۷

حاصل جمع روزها

روز ۱۰۳۹۱۶۸

لهذا از روز دوشنبه ولادت زردشت تا روز جمعه اول ملکی ۱۰۳۹۱۶۸

روز میباشد.

این روزها را که با سالهای قمری تحویل کنیم بحساب رؤیت که جمعه اول تاریخ

ملکی هشتم رمضان میشود ولادت زردشت دوشنبه ۲۰ ربیع الاول یا ماه سافول قمری

ایرانی خواهد بود.

این روزها را که به سالهای خورشیدی تحویل کنیم ۲۸۴۵ سال و ۴ روز میشود. پس در روز سه شنبه اول فروردین خورشیدی و اول رمضان سال موش ۲۸۰۳ پیش از ملکی که مبدأ همه حسابهای شمسی و قمری و کیسه‌ها میباشد زردشت چهل و دو سال و پنجاه و چهار روز از سنش گذشته بوده است.

این نتیجه همان است که در بخش اول این جزوه از حساب تاریخ آبادانی خوارزم به دست آمد و از روی آن تقویمهای تورفانی را استخراج کردیم.

طریقه دیگر

روایتی که از ملل و نحل شهرستانی قبلاً نقل شد برای بررسی دوباره در نظر میگیریم.

سیصد سالی که تا آخر هزاره دوازدهم باقی مانده سالهای ۳۶۵ روزی میباشد زیرا که ۱۱۷۰۰ سال که سالهای گذشته از هزاره‌ها است سالهای ۳۶۵ روزی است.

اگر سال ۲۷۱ که در روایت آمده قمری هجری باشد و سیصد سال یزدگردی بر آن اضافه کنیم مجموع سالهای قمری هجری ۵۸۰ میشود.

در برخی از نسخه‌های ملل و نحل آخرین سال هزاره دوازدهم ۵۷۱ هجری نوشته شده که اشتباه میباشد و این اشتباه از اینجا پیدا شده که سالهای هزاره را قمری تصور کرده اند.

در نسخه چاپ سنگی تهران که معلوم است مقابله و تصحیح شده سال آخری

هزاره دوازدهم را ۵۰ سال بعد از ۵۵۱ هجری داده است که ۶۰۱ هجری میشود. سال

۶۰۱ در صورتی درست است که سالها یزدگردی باشد. در سال ۶۰۱ هجری قمری تقریباً

۲۸ سال به آخر هزاره‌ها باقی مانده است.

از آنجائیکه در روایت سالهای یزدگردی و هجری بهم اشتباه شده در نام تاریخ

و شماره سالها هم در نقل و استنساخ اشتباهی رخ داده است. میزان این اشتباه در مدت دوازده

هزار سال تقریباً ۴۱ سال قمری است که تأثیری در تعیین حدود زمان زردشت بطور کلی

ندارد ولی چون مقصود تعیین زمان واقعی ولادت او میباشد لازم است ارقامی که در روایت

آمده با در نظر گرفتن روایات و حساب کیسه‌ها و تاریخها تصحیح شود.

باری چون ابوسعید مانوی بوده باید در اصل روایت سال ۲۷۵ مجوسی ذکر شده

باشد نه ۲۷۱ هجری

فرض میکنیم سال ۱۱۷۰ از دوران عالم مطابق سال ۲۷۵ تاریخ مجوسی و مطابق ۹۳۱ میلادی و ۳۱۹ هجری باشد.

اگر این فرض درست باشد باید همه حسابهایی که تا اینجا شرح داده ایم مطابق این فرض درست درآید.

پس از آزمایش و رسیدگی حسابها با این مبدأ که مستقلاً پیدا شده و ثابت شدن صحت فرض در عمل نتیجه میشود که زردشت دوشنبه ششم فروردین مطابق ۲۰ ربیع الاول در سال اول هزاره دهم که هزاره جدی است ۲۴۰ سال پیش از تاریخ یزدگردی رحلت به جهان آمده است.

طریقه دیگر

راجع به دوره‌های تاریخ یزدگردی باستانی در بخش دوم و پنجم تذکر داده ایم. در آخر سال خرگوش ۳۷۲ یزدگردی رحلت تحویل به افق نیمروز صبح چهارشنبه اول فروردین تقریباً ۴۱ دقیقه به طلوع آفتاب مانده است لهذا روز سه‌شنبه ۳۰ اسفند انتهای یکی از دوره‌های خورشیدی تاریخ یزدگردی باستانی میباشد.

چون سال اول دوره اول باید سال موش باشد نتیجه میشود که سال ۵۶۶۰ پیش از یزدگردی رحلت سال موش و اول این دوره‌ها است.

اگر این مبدأ که برای حساب پیدا شد درست باشد باید تمام حسابهایی که تا اینجا شرح داده ایم با این مبدأ هم که مستقلاً پیدا شده درست درآید.

پس از آزمایش و رسیدگی حسابها معلوم میشود که زردشت در اول سال ۳۲۶۱ یزدگردی و یا ۳۲۵۸ خورشیدی از تاریخ یزدگردی باستانی به جهان آمده است و این سال ۲۴۰ سال یزدگردی پیش از تاریخ یزدگردی رحلت میباشد و ۲۸۴۵ سال و ۵۴ روز پیش از تاریخ ملکی معمولی است

.....

راههای دیگری هم برای پیدا کردن مبدأ تاریخ و زمان زردشت هست که شرحش مرسوم ندارد.

سال و روز رحلت زردشت

روایات

۱ - از روایت کامدین شاپور

پرسش : آن که اشوزرتشت اسفنتمان در چند سال پیش اورسزد رفته اند .

جواب : سی سال بودند و ده سال در آن جانب بوده اند چون دین بیاورد سی و هفت

سال دیگر در عالم بوده اند جمله هفتاد و هفت سال باشد . (روایات)

۲ - از روایت کاوس کامدین

پرسش : آن که روز گار زرتشت اسفنتمان به کدام روز و به کدام ماه است .

پاسخ : این که روز گار زرتشت اسفنتمان اشوفروهر در روز خورشید ماه دی

میکنیم و در این شبهه نیست و یقین و بی گمانیم . (روایات)

۳ - در روایات مربوط به سال رحلت زردشت ذکر سال بهیز کی شده است .

۴ - روز اول هزاره دهم اول فروردین و چهارشنبه است .

۵ - دعوت یا ولادت زردشت روز ۲۰ ماه رجب است . (توقیعات تقویمها)

ماه رجب مطابق ماه لسک قمری ایرانی است . (بیرونی)

حساب سال و ماه و روز رحلت

در سال ولادت زردشت اول فروردین یزدگردی و اول هزاره دهم چهارشنبه

و در فاصله ۵۹ روز از روز تحویل بوده است .

زردشت هفتاد و هفت سال عمر کرده و روز سه شنبه آخر اسفند در سال هفتاد

و هفتم هزاره ۷۹۰ روز از روز نوروز بهیز کی فاصله داشته است . لهذا روز رحلت که سه شنبه

سی ام اسفند ماه یزدگردی است مطابق خورشید روز (یازدهم) دیمه خورشیدی بهیز کی

سال ۳۵ رصد و مطابق هشتم رجب است .

ملاحظه - راجع به روز رحلت زردشت روایات مختلف است . شرح این اختلافات

در جزوه مخصوص داده میشود .

روز و ماه و سال

میلااد و بعثت و رصد و رحلت اشوزردشت سپنتمان

اشوزردشت دوشنبه ۲۰ ربیع الاول مطابق خرداد روز ششم فروردین ۲۴۰۰ سال پیش از تاریخ مشهور به یزدگری به جهان آمده است.

روز ولادت اشوزردشت روز جشن نوسده میباشد. جشن نوسده روز پنجاه و پنجم پیش از نوروز است.

اشوزردشت هنگامی که شاه گشتاسب را به دین خواند سی سال داشت.

اشوزردشت پس از این که چهل و دو سال و پنجاه و چهار روز از عمرش گذشته بود شالوده رصد تازه ای را استوار کرد و کبیسه را ایجاد نمود و تاریخهای قدیم را تصحیح و منظم کرد.

اشوزردشت سه شنبه خورشید روز یازدهم دی ماه خورشیدی شب چهارشنبه هشتم رجب مطابق شب اول فروردین یزدگردی در سال ۳۵ رصد جهان را بدرود گفت. در این هنگام هفتاد و هفت سال یزدگردی پنج روز کم از عمرش گذشته بود که ۲۸۱۰۰ روز میباشد.

از این قرار اشوزردشت دوشنبه خرداد روز فروردین ماه یزدگردی اول هزاره دهم به جهان آمده و سه شنبه خورشید روز دی ماه خورشیدی جهان را بدرود گفته است. امسال که سال ۱۳۳۱ هجری خورشیدی و ۱۹۵۲ میلادی است ۳۶۷۷ سال از تاریخ رصد اشوزردشت و ۳۷۲۰ سال از تاریخ ولادت او میگذرد.

پایان

فهرست شماره های ایران کوده

۱. در راه مهر (ذ . بهروز) .
۲. دیرره (ذ . بهروز) .
۳. چند گفتار در باره کویتهای ایران و جز آن .
۴. چند نمونه از متن نوشته های فارسی باستان با شرح لغات (م . مندم) .
۵. گشته دیرره (س . کیا) .
۶. داستان جم (م . مندم و س . کیا) .
۷. چند نمونه از متن نوشته های پهلوی با واژه نامه (س . کیا) .
۸. خط و فرهنگ (ذ . بهروز) .
۹. واژه نامه طببری (س . کیا) .
۱۰. چند گفتار در باره کویتهای ایران و جز آن .
۱۱. کویتهای و فس و آشتیان و قورش (م . مندم) .
۱۲. سرود بنیاد دین زردشت (م . مندم) .
۱۳. ققطویان یا پسینخانیان (س . کیا) .
۱۴. گزارش نوشته ها و پیکرهای کال جنگال (ج . رضائی و س . کیا) .
۱۵. ققویم و تاریخ در ایران (ذ . بهروز) .
- ۹۶ صفحه - ۶۰ ریال .
- ۶۹ صفحه - ۳۰ ریال .
- ۳۲ صفحه - ۲۰ ریال .
- ۲۰ صفحه - ۱۵ ریال .
- ۱۹۶ صفحه - ۵۰ ریال .
- ناایاب .
- ۲۳۴ صفحه - ۶۰ ریال .
- ۲۸۹ صفحه - ۱۰۰ ریال .
- ۳۲ صفحه - ۲۰ ریال .
- ۱۸۴ صفحه - ۶۰ ریال .
- ۶۰ صفحه - ۵۰ ریال .
- ۱۳۲ صفحه - ۶۰ ریال .
- ۱۵ صفحه - ۱۰ ریال .
- ۱۴۰ صفحه - ۱۰۰ ریال .